

Seminarska naloga

**Svet pastelov
Marina Beroviča**

**Lane Vukadinovič, 4.e.
Gimnazija Vič, Ljubljana
1999**

Mentor:...

Kazalo

- I. Uvod**
- II. Pastel kot slikarska tehnika**
- III. Tehnike pastela in oprema**
- IV. Pastel skozi zgodovino umetnosti**
- V. Pastel v Sloveniji**
- VI. Marin Berovič - avtorjeva biografija**
- VII. Oznaka del spremnih besed v katalogih**
- VIII. Marin Berovič - vizija slikarja**
- IX. Seznam razstav**
- X. Zaključek**
- XI. Seznam slikovnega gradiva**
- XII. Literatura**

I. Uvod

Razlog, da sem se odločila za seminarsko nalogo o Marinu Beroviču je preprost. Že vrsto let nam dnevno sobo krasi Berovičev pastel, Poslednja obala (The last coast). Ker mi je slika zelo všeč, sem se odločila v moji seminarski nalogi predstaviti in interpretirati avtorja in njegova dela.

V seminarski nalogi sem predstavila slikarja, vlogo pastela skozi zgodovino slikarstva, pastel v Sloveniji ter Berovičev življenjepis in oceno del skozi mnenja kritikov, dopolnjenega z avtorjevo lastno vizijo svojega dela.

Pisanje te seminarske naloge je predstavljal poseben izziv, saj obstajajo o slikarju le zapisi iz katalogov razstav in časopisnih objav, o pastelu na slovenskem pa praktično nič, celo v Narodni galeriji Slovenije. To pomeni, da se je bilo treba s slikarjem dosti pogovarjati in predvsem pri njem iskati informacije ter materiale, tega pa je bil kar zajeten kup, saj je slikar zelo ustvarjalen, kar kaže že obširen seznam razstav in nagrad iz njegovega tridesetletnega ustvarjanja.

II. Pastel kot slikarska tehnika

Pastel se je pojavil pred 200 leti. V primerjavi z akvarelom, ki ga karakterizira tanka lazurnost barv, je pastel poln in bogat s pigmentom. Pastel je zelo privlačen, saj daje sliki žametno mehko, hkrati pa omogoča žive barve. Učinek pastelne barve je takojšen po nanosu na papir in predstavlja najbolj neposreden kontakt slikarja z barvo, saj poteka slikanje pastela glavnem v obliki razmazovanja barve s prsti.

Zaradi občutljivosti naslikanih barvnih slojev je potrebno pastelni pigment fiksirati na uporabljeno papirno in ustvarjeno sliko zaščititi s stekom.

III. Tehnika pastela in barve

Pastelne barve se nahajajo v obliki krednih tulcev ali v obliki svinčnikov. Narejeni so iz prašnega pigmenta, veziva (šibka rastlinska guma ali polisaharidi) ter polnil, za razliko od trde šolske krede, ki je barvana s pomakanjem v raztopine barvil ali barvic, v katerih so vezi olje in vosek.

I. I. Tehnika nanosa na podlago je risanje s kredo ter zabris linij.

Slikanje pastela omogoča umetniku med vsemi slikarskimi tehnikami najbolj neposreden kontakt z pigmentom. Slikar barvo razmazuje s prsti, s svitki papirja, koščki usnja, svinčnikom ali radirko. Nekateri umetniki tudi uporabljajo prste, zaščitene s tankimi gumijastimi kirurškimi rokavicami.

Ustrezna hrapavost površine podlage je za pastel zelo pomembna. Pri pastelu se v večini primerov uporablja papirna osnova. Papir mora biti primerno hrapav, z ustrežno strukturo in receptivnostjo za pigmentna zrna, da se pastelna kreda prime na površino. Tudi barva podlage je pomembna.

Podlaga je lahko bela ali temno obarvana, papir pa mora biti vlaknast (običajno je to papir različnih struktur, celo zelo fin smirkov papir). Papir je toniran in ima hrapavo strukturo. Lahko je navaden karton ali drugi tanjši papirji včasih tudi muslinasto blago, ki so z ustreznimi ne plesnečimi vezivi prilepljeni na trdno podlago. Slaba stran take podlage je predvsem neustrezna uporaba organskih in razgradljivih veziv (škrob, klej...), ki jih mikroorganizmi s svojimi encimi razgradijo pri tem se izločajo kisline, ki ob encimih razgrajujejo celulozo papirja. Da pastela ne bi napadla plesen, lahko osnovo zaščitimo s šibko raztopino fungicida ali 10% raztopino formalina.

Za slikanje pastela lahko uporabljajo tudi poseben velur papir ali semiš samolepilne tapete.

Za dosego večje obstojnosti je potrebno fiksiranje pastelov, kar pa ima pa tudi svoje slabe strani: barve namreč izgubijo svoj sijaj, nekatere lahko tudi potemnijo, bela se nakako porazgubi. Poleg tega lahko dobi pastel tudi videz lepljivosti. Če je nanešeno preveč razpršila, lahko pastel daje videz tempere.

Nekateri slikarji so fiksirali samo spodnje plasti, zgornjo pa pustili, nekateri fiksirajo papir od zadaj. Fiksirati je možno tudi samo posamezne dele, kjer barva zdrsuje. Fiksirji, ki jih uporabljajo so: laki iz naravnih in umetnih smol, nanašajo se z razpršilcem, nanašajo se lahko tudi med slikanjem, da barva ne zdrsuje, sicer pa na koncu, ko je slika gotova (z razdalje 50 cm). Če je razdalja razprševanja krajša, lahko začne barva teči in pastel izgubi sijaj ter dobi obliko tempere. Ta učinek se lahko s pridom uporabi za dosego različnih efektov.

IV. Pastel skozi zgodovino umetnosti

Uporaba pastela v zgodovini je bila podobna akvarelu: obe tehniki sta bili pogosto pomožni tehniki za izdelavo študij za večje likovne kompozicije v olju. Pastel je ob akvarelu tehnika, zelo uporabna študijska tehnika s katero se je dalo vsestransko uspešno eksperimentirati .

V začetku se je pastelna tehnika omejevala na črno (saje), belo (kreda) ter rdečo barvo (sepia = sipa, živalski pigment) . Kasneje se je izbor pigmentov razširil, tako da je danes na tržišču okrog 670 tonov pastelnih kred.

Izumitelj pastela je Jean Clouet (1485-1540) ter njegov sin Francois (1516-1552). Oba sta slikala portrete dvornih pariških osebnosti. Uporabljala sta črno, belo in rdečo (sepia) ter s tem pudarjala plastičnost, v stilu holandsko- flamske šole.

Joseph Vivien (1657-1734) pa je razvil tehniko pastela do virtuoznosti: bil je izključno slikar pastela slikal pa je portrete in cele figure.

Pastel so v svojih delih uporabljali:

1. Peter Paul Rubens: portret njegove žene Isabele Brandt (črna in rdeča kreda, osvetljena z belo).

2. Antoine Watteau (17.stol) ter Jean Honore Fragonard (18. stol) sta uporabljala belo kredo na obarvanem papirju.
3. Rosalba Carriera (17. stol) ena redkih slikark tedanjega časa, ki je uporabljala pastelev v upodobitvi imenitnih portretov beneških meščanov.
4. Quentin de la Tour, Jean-baptiste Chardin ter Jean-Baptiste Perroneau (18. stol) pa so v času Louisa XV ter XVI pastel prenesli na slikanje portretov.
5. Edgar Degas, slikar in kipar (19. Stol), najpomembnejši slikar pastela, je bil velik občudovalec in zbiratelj LaTourovih pastelov in je sam tehniko pastela izredno izpopolnil
6. Velika pastelista 19. stoletja : Toulouse Lautrec, Edouard Manet,
7. Fauvisti in ekspresionisti (Odilon Redon ter Mary Cassat)

Kljub razvoju tehnike v 19. stoletju, pa pastel, v primerjavi z oljem ali gvašem, na splošno ni bil cenjen med slikarji.

V. Pastel v Sloveniji

Pastel na Slovenskem ima svoje korenine. Med prvimi deli v tej tehniki je mogoče najti pastelev J.Fröschla, meščanskega slikarja 19. stoletja. Med tistimi, ki so uporabljali pastel je tudi Ivana Kobilica. Kasneje je mogoče najti pastel, kot preparativno tehniko za olja tudi pri Rihardu Jakopiču, Mateju Sternenu in Matiji Jami.

Rihard Jakopič je zanesel pastel med Božidarja Jakca in slikarje novomeške pomladi Skalicky in Mušiča (1920). Jakac je pastel popolnoma pevel in ga uporabljal kot dominantno osebno izpovedno tehniko vse življenje. Pastel je pogosto v svojih delih uporabljal tudi France Mihelič. Med pomembne pasteliste pa je potrebno uvrstiti tudi Karla Pečka, koroškega slikarja iz Slovenj Gradca.

Seveda ni presenetljivo, da je pastel pognal globoke korenine zlasti v Novem mestu. Tradicijo pastela v Novem mestu so zakoreninili Jakopič, Skalicky, Mušič, še posebej pa ima za to zasluge življenjski opus Božidarja Jakca, ki je nehote tako postal vzor za mlade novomeške umetnike Vladimirja Lamuta, Milčka Komelja, Branka Suhya in Marina Beroviča.

Vladimir Lamut je ob tem, da je bil pretežno slikar olja in grafike ustvaril nekaj zanimivih del v pastelu. Milček Komelj, profesor umetnostne zgodovine na Univerzi v Ljubljani je bil šolski vzor Suhya in Beroviča. Žal pa je po srednji šoli prenehal z aktivnim slikarstvom. Branko Suhy, slikar in grafik, profesor na Akademiji za likovno umetnost je v svojih zgodnjih delih (1969-1971) pogosto uporabljal pastel. Kot sodobnik in prijatelj Marina Beroviča je v njuno takratno srednješolsko ustvarjanje prinesel pastel.

Marin Berovič je bil v prvi fazi svojega ustvarjanja vezan za tehniko oljnega pastela. S to tehniko se je srečal ob tem, da je svoje prve oljne pastelev dobil od Branka Suhya. Tehniko oljnega pastela je v svojih zgodnjih delih intenzivno uporabljal v letih 1969 do 1971, ko je prešel popolnoma na tehniko klasičnega pastela, kateremu je ostal zvest vse do današnjih dni.

Marin Berovič je tehniko oljnega pastela izpopolnil do skrajnosti. Ker je smatral, da na tem področju ne more doseči tistih izrazov in prehodov je to tehniko opustil in se predal klasičnemu pastelu. Zadnje Delo v tehniki oljnega pastela je ustvaril na slikarski koloniji Titovi kraji, naši kraji 1978.

Svet pastela Marina Beroviča se je razvil v subtilno izpoved emocionalnih impresij in vizij v katerih ostaja zvest pastelni tehniki skoraj trideset let. Danes je ob odhodu Jakca in Miheliča, Berovič ob Pečku skoraj edini, ki ustvarja v tehniki pastela na Slovenskem.

V slovenski pastel je Berovič prav gotovo vnesel več potez, ki bodo po njem pustile njegove sledi. Pri tem gre za ustvarjanje na velikih prostornih formatih v osnovi 100x70, vse do včasih popolnoma nemogočih dimenzij 150x 110, Novo mesto 1996, kar je bilo pri vseh njegovih predhodnikih prava redkost, uporabo različnih tehnik fiksiranja, ki mu omogoča vnos kapljic v gibanje vodnih mas (Utonile so sanje 1987, Življenje teče 1994, V mislih nate 1997...) in ne nazadnje tehniko izrezov in odsevov.

VI. Avtorjeva biografija

Akademski restavrator in konservator specialist. Rojen 22.marca 1951 v Novem mestu. 1975 diplomiral, 1979 magistriral in 1986 doktoriral na fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo, Fakultete za naravoslovje in tehnologijo, Univerze v Ljubljani. Zaposlen kot vodja Katedra za biotehnologijo na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani ter docent s bioprocenega inženirstva na Biotehniški fakulteti v Ljubljani.

Leta 1984 je magistriral na specialki za restavratorstvo in konservatorstvo, Akademije likovnih umetnosti v Ljubljani. Docent likovne tehnologije na ALU in na Visoki šoli za risanje in slikanje, član društva slovenskih likovnih umetnikov (1983). Do sedaj je imel 32 samostojnih razstav, ter sodeloval na 120 skupinskih razstavah doma in v tujini. Sodeloval je na 22 slikarskih kolonijah in prejel 10 nagrad. Ukvarja se z grafiko in oblikovanjem. Član Društva slovenskih likovnih umetnikov (1983).

VII. Oznaka del

Za oznako del sem uporabila misli in mnenja kritikov iz časopisov in katalogov z razstav, ker pa ta mnenja vendarle pomenijo le enostranski pogled, je oznaka del dopolnjena tudi z vizijo avtorja samega.

Umetnika bi lahko označili kot slikarja krajine. Figuralika je pri njem komaj prisotna in jo najdemo le v začetnem obdobju.

Neki kritik ga je označil: "...najlažje bi ga označil kot melanholično ramišljujočega. Na zunaj hladen, v sebi pa nosi nekaj svojevrstnega - izraža resen odnos. (SG, Naša Skupnost, brez letnice)

Po motivih se je največ posvečal rodni Dolenjski in kritik France Zalar je zapisal: "...Berovič kot slikar ostaja z vsem srcem zvest Dolenjski. Postal in ostal je predvsem slikar te mehko in poetično otožne in od zelene Krke vedno nekoliko rahlo vlažne in zamegljene pokrajine.. ob pogledu na domačo krajino in veduto očitno uživa. Zamolkli, temni pastelni toni to čutnost še pudarjajo."

Vedute Novega mesta, zažgane z metafizičnim požarom dolenske krajine v tisočerih odtenkih zelene barve in z dramatičnim nebom, pokritim ze jekleno sivimi oblaki, odsevi lirčnosti in hkrati grozljivosti... (IZ, Dolenjski list 1982)

..Njegov plemeniti in brezmejni optimizem, vera v zmago nad težkim mrakom, ki ga je v krajinskih motivih tako prepričljivo izpovedal, je v akvarelističnih zapisih razpoloženskih stanj še pretresljivejši.

Mladi slikar Marin Berovič je eden tistih, ki pritegne naš uhojeni korak v svet nežnega razpoloženja svojih romantičnih krajin. Številni prehodi in odtenki ga kažejo kot slikarja, ki ne pozna ovir v izpovedovanju neke vizije, pa naj gre v sopotju s tradicionalnimi tokovi ali pa čez pregrade in jezove, ki jih je skovala navada in pusta brezbriznost. (Igor Pleško)

Drugi kritik (Janez Mesesnel, Delo, 21.november.1981) pravi: " ..Marin Berovič neobremenjeno sledi svojim čustvenim impulzom in povezavam tako s snovjo svojega slikarstva kot z načinom interpretacije. Komunikativnost spoznavnega v krajini je določena in na nek način usmerjena z dramatičnimi razpoloženji v svetlobnih igrach in nasprotju v naravi, z delitvijo največ v dva plana, v temno svetlem nasprotju ali sožitju, z enotno strukturo, kar je najbrž najvišji dosežek tega slikarstva.

Slikarski svet Marina Beroviča je svet med nebom in zemljo. Je izrazita govorica osebnih čustev, spoznanj in razmišljanj nekje med nebom in zemljo. Berovič je v svojih doživetjih pogosto Odisej, ujet v motivih svojih osamljenih potovanj, tavanj, stokrat povedanih in zopet nikoli izrečenih dialogov. Inspirirajo ga čustveni impulzi spoznanj, prenesenih v krajino vtisov in oblik njegovih potovanj, ki jih vztrajno beleži in jih prav zbirateljsko shranjuje za tiste trenutke, ko so mu potrebni in jih lahko zopet prikliče ter se z njimi zlije v občutek trenutka.

Ko se zazrem v svet »Zadnjih dvaindvajset«, se mi zdi, kot da bi me slikar vabil na pot lastnih spoznanj in doživljanj, ki me kot film peljejo skozi preteklo življenje teh dvaindvajsetih podob. Odpira mi vrata skozi osamljene pokrajine škotskega severa tja do obal pričakovanja južnih morij, na vrhove oblakov in v njihove višine. Zdi se mi, da se ponovno vračam na pokrajine, da potujem skozi morja in oblake, po poti, po kateri je že mnogo prej stopala noga slikarja. To so Odisejeva potovanja, tavanja in blodnje in postaje tujih svetov. So želje in hrepenenja, veselja in razočaranja, so priče osamljenosti, ki pripovedujejo zaupno svoje tihe zgodbe, za katere čutim, da mi niso namenjene. Kdo ve, komu so? Je tu enigma slikarjevega rebusa?

Slikar premišljeno gradi svojo slikarsko govorico. Oblaki mu prinašajo harmonijo in mir, sozvočje bližnjega, morje valovanje moči in obup nerazumljivega, krajina zopet trdnost spoznanj občutenega. Pa vendar je v tem, ponekod precej temnem slikarstvu, tudi nekaj optimizma. Svetloba na horizontu kaže novo vero v drugačnost in optimizem novega dne. Poklanja nam mladostni zanos in upanje njegove najbolj znane slike, »Samotne hiše«, ki začenja cikel dvaindvajsetih, lepoto in osebnost trenutka oddaljene škotske krajine, nemoč in nemir duše z odsevi raztrganih spominov, globino in udarce

prihajajočih valov, ter spokojnost in bolečino spoznanj svetlobe južnih morij. Novejšim stvaritvam dodaja nove elemente, nove akcente in nove smerokaze, odseve in izreze, čustvene zaznave in raztrgane spomine; Odisej se vrača domov.

Imeti oči in videti, imeti ušesa in slišati utrip bitja slike in imeti srce to občutiti, je želja za vsakogar, ki so mu slike namenjene. Slike se prikazujejo v svoji sramežljivi celoti, stojijo pred nami v goli resnici, pa je vendar ne vidimo. Razstava se konča in rože uvenejo, slike odidejo in kdo ve, če se sploh še kdaj srečajo? Jih spoznajo tisti, ki so jim namenjene? Ali ostanejo kot »Samotna hiša«, kot oddaljeni spomini, tako kot teh dvaindvajset na skupni predstavi ?

Jože Manfreda

Berovičev svet je sublimant intenzivnega notranjega doživljanja, nočne vizije, pejzaži in vedute, prepletene s travmatičnim vzdušjem. (Franc Zalar)

Berovičev slikarski ciklus škotske krajine so svojstvena , intuitivno obarvana likovna doživetja tega, s posebno svetlobo, barvo in tudi čustveno atmosfero prežetega koščka sveta na daljnem koncu Evrope. Te podobe naslikane največkrat v občutljivih tehnikah pastela in akvarela, so likovna izpoved, ki v nji dominira močno mediterativna, največkrat pa celo dramatično razgibana krajina. (Franc Zalar)

Marin Berovič je svoj likovni svet omejil na govorico atmosferskih in elementarnih pojavov. Oblaki in oceani mu pomenijo isto, kot vsem ljudem- nepredvidljivo naravno moč, polno skrivnosti in romantičnih asocijacij na viharje, katastrofe, divjanje elementov. (Ivan Sedej)

Marin Berovič neobremenjeno sledi svojim čustvenim impulzom in povezavam tako s snovjo svojega slikarstva kot z načinom interpretacije. Komunikativnost spoznavnega v krajini je določena in na nek način usmerjena z dramatičnimi razpoloženji v svetlobnih igarah in nasprotjih v naravi, z delitvijo na največ dva plana v temnosvetlem nasprotju ali sožitju, navsezadnje z enotno strukturo, kar je najbrž najvišji dosežek tega slikarstva. (Janez Masesnel)

Berovičevo more, more je svih kozmičkih mora. Njegova strahotna bezkrajnost, nedokučivost, latentna kataklizmička prijetnja uzbuđuje nas na jedan sasvim iskoriski način. Nasprotno nas puni asocijacijama ništavosti, bespomočnosti, nemoći.

I kad miruje, I kad se kreće, valovljem obasjano je vidjeti čudnim haldnim svijetlom s dalekih obzorja nenadsvođenim olovnim svodom, koji kao da zrcali svu tu strahotnost.

Ova snažna simbolika zbog koje možda i postoji Berovičevo slikarstvo udaljava nas od površnosti svkidašnjice I odvodi u sfere prapočetka u slutnje konačnosti. Pravog odgovora možda nema, eto samo autorova nasludba. Uz nešto napora možemo se s njom indentificirati, možemo je I odbaciti, ali nikako nas ne može učiniti irelevantnim (Pavle Roca).

VIII. MARIN BEROVIČ – VIZIJA SLIKARJA

Moje slikarstvo se je v zadnji tretjini mojega 30-letnega ustvarjanja predvsem gibalo v smeri oblakov in krajine ter morskih pejsažov. Spomnim se trenutka iz mojih škotski potovanj (1978), ko sem si nehote rekel, tole je preveč lepo, da bi bilo lahko lepo samo zame. In tako je bilo vedno od tedaj naprej. Tiste lepote, prečiščene krajine, barvitost krajin z drugih koncev sveta, predvsem pa tisti trenutek doživetja te krajine v posebni svetlobi, v posebnem trenutku, daje mojim krajinam posebni značaj. Krajine obravnavam čustveno, emocionalno impresionistično. Zame so to trenutki doživetja na mestu samem ali pa že preživeti utrinki, ki se mi znova vračajo kot odmev ali pa si jih priključem kot spomin ali kot najprimernejšo vizualizacijo trenutka v katerem doživim srečno ali nesrečno doživetje.

Mislím, da so vse moje slike pravzaprav pogovor, dialog s svojim bližnim, med moškim in žensko, med različnostjo doživljanja, med sovraštvom in ljubeznijo, med povedanim in neizpovedanim. Moje slike so spomini, likovni utrinki mojih potovanj, ki si jih po fotografskem vtisu shranim v moji skrinjici lepih spominov in si jih priključem takrat, ko si želim deliti svojo srečo ali nesrečo z njimi. Takrat si vzamem katerega izmed njih in z njim podoživim v slikanju trenutek v katerem je nastal.

Kadar slikam, slikam v dialogu s tistim kar nastaja. Za vsako potezo na sliki se spomnim na kaj sem mislil takrat, ko je ta poteza nastajala.

Mislím, da sem do sedaj naslikal okoli osemsto morda celo devetsto slik. Ne naslikam mnogo, pa vendar je zelo malo tistih slik, ki so od mene odšle ne prizadeto.

Slikarstvo mojih zadnjih petih let pa se je spremenilo. Začel sem uvajati bolj osebni, bolj osredinjen odnos do interpretacije. V mojih slikah so se začeli pojavljati izrezi. S tem sliki dajem osebni odnos vizualizacije motiva. Izrezi so se pojavili prvič v sliki Ognjene kočije in so se nanašali na trenutke doživljanja in misli, ki so me spremljale v času mojega bivanja v Cambridgeu. Od tu pa do naslednje, Razbiti spomini, je le korak, obe sta logično povezani, vendar je v Razbitih spomnih tehnika izrezov najbolj izpopolnjena do sedaj. Nikoli se nisem mogel pogovoriti o tem kaj je na sliki s tistim, ki mu je bila slika namenjena. Zato sem se z njo začel pogovarjati sam. Nastali so izrezi. In moj dialog z njimi.

Ta dialog pa se logično nadaljuje naprej. Prva slika iz tega ciklusa je gotovo Kako zelena je moja dolina, ali pogled iz Kureščka. Ta slika je v bistvu le triptih, na ločenih podlagah, ki pa se nadaljujejo druga v drugo. Je neke vrste krilni oltar, treh ločenih segmentov. V nadaljevanju, bom to tehniko še izpolnil. Tu bo šlo za reze v sliki, za zrezano sliko v neenakomernih vertikalnih rezih, v nadaljevanju pa še rez postrani in izrez z obrnjeno likovno situacijo. Zadnje v tem bo verjetno strgana slika ponovno zložena v stilu kolaža.

Katera dela so mejniki v mojem ustvarjanju? Prva je Razvalina življenja iz leta 1969. Takrat sem dal prvič sliki svoj osebni ton in interpretacijo stran iz realizma. V nadaljevanju je bilo še nekaj nočnih ulic Novega mesta, potem pa gotovo Kapitelj iz leta 1972, ki je v ruševinah. Nadaljevanje teh misli se manifestira še v Plamenih s figuro konja (1974), Pogledom v notranjost (1976) in Izgubljeno lučjo (1976). Vse te tri slike vsebujejo figuro v sliki, kar je za moje slike prava redkost. Če odštejem portrete, imam pravzaprav samo sedem slik v vsem opusu s figuro v sliki.

Entropija (1974) je ena izmed njih. Bila je nagrajena v Beogradu. Na sliki sta viharnika, ki letita ven iz kaotičnih oblakov nad sipinmi morja. Naslednja velika slika je gotovo Samotna hiša (1976), ki je gotovo moja najbolj znana slika sploh. Nad njo se je razveseljeval tudi Jakac.

Novo mesto (1976) predstavlja nadaljevanje Samotne hiše. Gre za razočaranje nad Novim mestom in malomeščanstvom. Tu sem uporabil klasični Jakčev motiv Novega mesta, ki pa sem ga upodobil neke zimske noči, pa še zakuril sem ga.

Bolečina (1979), je gotovo prva izmed tistih slik s temnim podobzorjem. Tej jih je kot sonetje nesreče sledilo še sedem, endar je prva gotovo najbolj doživeta.

Sanje (1981), so spet Novo mesto, ki pa je posebnost, da sem ta motiv sanjal in ga po treznem premisleku upodobil v naslednjem jutru.

Srečanje (1980), je bilo zame dolgo časa moja najljubša slika. Poklonil sem jo tisti zaradi katere je tudi nastala.

Potem je tu še veliki akvarel (110x75) Samota (1976) najboljša slika izmed treh akvarelov enakih dimenzij in istega obdobja. Med akvareli pa sta je najboljša Mrtva straža (1981) in Novo mesto (1981) (oba 100x70).

Škotska mi je dala mnogo in mnogo tega je ostalo v slikah (1980-1995). Mejniki med njimi so Beg v neznanu (1983), Svetli trenutki (1988), Svetlo hrepenenje (1988), Pred bitko (1988), Po bitki (1988) in Utonile so sanje (1987).

Leta 1995 se moj škotski ciklus neuradno konča. Neuradno zato, ker bo še kdaj kaj kapnilo iz tega sveta. Leto 1994 je veliko in prelomno. Sedem slik v Labirintu, je bila imenitno uglasena celota iz istega opusa. Tu so se prvič pojavili odsevi že s prej omenjenima Ognjene kočije, Razbiti spomini, kot najpomembnejšima slikama tega obdobja.

Potem so prišle S teboj ob strani (1996), Med nama (1996), Med nama II (1996), Sam na obali (1996), V mislih nate (1997) in Padli angel (1997).

Med najnovejšimi je gotovo najpomembnejši triptih Kako zelena je moja dolina (1998) (120x 80) in moja največja slika Novo mesto (1996) (150x110), brez dvoma najboljše moje Novo mesto nasploh.

In ob koncu mislim, da bi si lahko izbral tudi najboljšo sliko mojega tridesetletnega ustvarjanja. To je slika Avstralska rapsodija (1998), nenavadna slika rdečih barv, zame posebna izjema.

Moje krajine lahko razdelim med tiste, ki so nastale kot rezultat miselnih vzorcev, Razpadanje (1978), Razpotje (1981), Škotska (1980), Samota (1976), Horizont (1976),

Megle se dvigajo (1998)vse do moje najnovejše slike, in tiste, ki so rezultat predlog iz narave. Neglede na način izvedbe in obdobje so tiste iz narave vedno dokaz temu, da je naš zunanji svet tisti, kjer se bomo vedno učili in še vedno ne naučili vsega.

Marin Berovič

IX. Zaključek

X. SEZNAM RAZSTAV

SAMOSTOJNE RAZSTAVE

- 1973 KOČEVJE - Likovni salon Kočevje
- 1975 NOVO MESTO - Dolenjska galerija
- 1976 MARIBOR - Galerija Avla (Kokol, Berovič)
- 1977 BEOGRAD - Galerija radničkog univerziteta Djuro Salaj
- 1977 KRANJ - Galerija študentskega centra
- 1979 LJUBLJANA - Galerija kemijskega inštituta Boris Kidrič
- 1980 LJUBLJANA - Klub kulturnih in znanstvenih delavcev
- 1981 LJUBLJANA - Galerija Krka
- 1982 NOVO MESTO - Dolenjska galerija
- 1982 LJUBLJANA - Galerija Inštituta za papir in celulozo
- 1983 LJUBLJANA - Galerija Commerce
- 1984 LJUBLJANA - Galerija Kemijskega inštituta Boris Kidrič
- 1985 LJUBLJANA - Galerija Lek
- 1987 NOVO MESTO - Galerija Krka
- 1988 VODICE - Galerija scena Sv. Križ (Slana, Berovič)
- 1988 ŠIBENIK - Galerija muzej grada (Slana, Berovič)
- 1988 NOVO MESTO - Dolenjska galerija
- 1988 BREŽICE, Posavski muzej
- 1989 VELENJE, Galerija Ivana Napotnika
- 1989 LJUBLJANA, SOZD Kemija
- 1989 NOVA GORICA, Knjigarna
- 1989 SLOVENJ GRADECEMBER, Galerija Kolar
- 1989 LJUBLJANA, Galerija Kemijskega inštituta
- 1989 MARIBOR, Razstavni salon Tehniške fakultete
- 1990 KAMNIK, Kavarna Veronika
- 1991 ŽELIMLJE, Gimnazija
- 1992 BENETKE, Ca' Tieppolo, Isolla di Albarella
- 1995 ZAGREB, Galerija AMACIZ
- 1996 TUPELČE, Posestvo Jazbec
- 1996 MARIBOR, Razstavni salon Tehniške fakultete
- 1997 LJUBLJANA, Ministrstvo za znanost in tehnologijo
- 1998 LJUBLJANA, Galerija Kemijskega inštituta
- 1999 LJUBLJANA, Galerija Kompas
- 2000 BREŽICE, Galerija na gradu
- 2000 BREŽICE, Galerija NLB
- 2001 NOVO MESTO, Galerija Krka
- 2001 STRUNJAN, Primorka
- 2001 DUNAJ, Galerija Knaflevega doma
- 2002 NOVA GORICA, Pikol
- 2002 LJUBLJANA,
- 2002 ILLMITZ, Galerija Gangl
- 2003 ZEMONO, Zemono
- 2004 PODVIN, JB
- 2005 LJUBLJANA, Galerija Inštituta Jožef Stefan
- 2005 KAMNIK, Galerija STOL
- 2005 ILLMITZ, Galerija Gangl
- 2006 ILLMITZ, Galerija Gangl
- 2007 LJUBLJANA, Galerija Krka
- 2010 BUDIMPEŠTA, Slovenski kulturni mesec
- 2011 LJUBLJANA, Galerija Kliničnega centra
- 2011 SEVNICA, Galerija Moscon
- 2011 SNEŽNIK, Galerija gradu Snežnik
- 2011 KRANJ, Kranjska hiša
- 2011 NOVO MESTO, Kulturni dom Janeza Trdine

SKUPINSKE RAZSTAVE

- 1969 BANJA LUKA - Simpozij mladih
1970 NOVO MESTO - Dolenjska galerija (Kumar, Vovko, Suhy, Berovič)
1973 LJUBLJANA - Jelovškova galerija, likovna skupina Moste
1974 LJUBLJANA - Jelovškova galerija, likovna skupina Moste
1974 LJUBLJANA - Mestno gledališče, Društvo likovnih samorastnikov
1974 LJUBLJANA - Krajevna skupnost Bežigrad, DLS
1974 RADENCI - Steklena dvorana, DLS
1974 KOČEVJE - Likovni salon, DLS
1974 CELJE - Muzej revolucije, DLS
1974 LJUBLJANA - Jelovškova galerija, DLS
1975 LJUBLJANA - Krajevna skupnost Prule, DLS
1975 VELENJE - Knjižnica
1975 VELENJE - II. Republiška revija likovnih skupin Slovenije
1975 RADENCI - Steklena dvorana (Arh, Merhar, Potokar, Riha, Smole, Berovič)
1975 CELJE - Muzej revolucije, DLS
1975 NOVO MESTO - Dolenjska galerija, Dolenjska kolonija V
1975 DOMŽALE - Športna dvorana, DLS
1975 GROSUPLJE - Društveni dom Grosuplje, DLS
1976 LJUBLJANA - Krajevna skupnost Ajdovščina, DLS
1976 LJUBLJANA - Mestno gledališče, DLS
1976 BEOGRAD - Galerija radničkog univerziteta Djuro Salaj, Karavana prijateljstva
1976 LJUBLJANA - Jelovškova galerija, Likovni Amaterji 76
1976 LJUBLJANA - Jelovškova galerija, Likovna skupina Moste
1976 NOVA GORICA - Galerija Argonavti, DLS
1976 JESENICE - Razstavišče DOLIK, DLS
1976 LJUBLJANA - Jelovškova galerija (Ošaben, Železnik, Berovič)
1976 BEOGRAD - Galerija radničkog univerziteta Djuro Salaj, DLS
1976 NOVO MESTO - Dolenjska galerija, 5 let Dolenjske slikarske kolonije
1976 NOVO MESTO - Dolenjska galerija, Dolenjska kolonija VI
1976 NOVO MESTO - Dolenjska galerija, Prodajna razstava del slovenskih likovnih umetnikov
1977 MARIBOR - Galerija AVLA, Stalna zbirka
1977 BREŽICE - Posavski muzej, DLS
1977 KAMNIK - Kavarna Veronika, Likovne skupine Slovenije
1977 KOSOVSKA MITROVICA - Dom kulture, Sabor kulturnog stvaralaštva radnika Jugoslavije
1977 DOBROVO V BRDIH - Krajevna skupnost Dobrovo
1977 LJUBLJANA - Jelovškova galerija, Likovna skupina Moste
1977 VEVČE - Papirnica Vevče, DLS
1977 KRALJEVO - Dom kulture, Izbor likovnih amatera jugoslavije
1977 TRBOVLJE - Delavski dom, DLS
1977 BEOGRAD - Galerija radničkog univerziteta
1977 CELJE - Muzej revolucije, DLS
1977 DOBRNA - Zdravilišče, DLS
1977 RADENCI - Steklena dvorana, DLS
1977 ROGAŠKA SLATINA - Zdravilišče, DLS
1977 KRANJ - Prešernova hiša, DLS
1977 LJUBLJANA - Galerija Iskra, III. Republiška revija likovnih skupin Slovenije
1978 JESENICE - Razstavišče DOLIK, DLS
1978 PULA - Dom JLA, DLS
1978 DOMŽALE - Športna dvorana, III. Republiška revija likovnih skupin Slovenije
1978 BEOGRAD - Galerija radničkog univerziteta Djuro Salaj, Karavana prijateljstva
1978 PTUJ - Paviljon Dušana Kvedra, Grupa 8
1978 BISTRICA OB SOTLI, Krajevna skupnost Bistrica ob Sotli, I. Kolonija Titovi kraji – naši kraji
1978 KUMROVEC - Dom borcev- I. Kolonija Titovi kraji - naši kraji
1978 KRANJ - Mestna hiša, Grupa 8
1979 MARIBOR - Galerija Rotovž
1979 LESIČNO - Osnovna šola Lesično - II. Kozjanski kulturni teden, I. Kolonija Titovi kraji-naši kraji
1979 ROGAŠKA SLATINA - Zdravilišče - I. Kolonija titovi kraji - naši kraji

- 1979 LJUBLJANA - Galerija Kemijskega inštituta Boris Kidrič, Grupa 8
1979 NOVO MESTO - Dolenjska galerija, Grupa 8
1979 KRŠKO - Delavski dom, Grupa 8
1979 SLOVENJ GRADECEMBER - Umetnostni paviljon, Grupa 8
1979 KUMROVEC - Dom borcev, II. Kolonija Titovi kraji - naši kraji
1979 BISTRICA OB SOTLI - Osnovna šola Marije Broz, II. Kolonija Titovi kraji - naši kraji
1979 LESIČNO - Osnovna šola Lesično, III. Kozjanski kulturni teden, II. Kolonija Titovi kraji-naši kraji
1980 PLANINA PRI SEVNICI - Osnovna šola, II. Kolonija Titovi kraji - naši kraji
1980 LJUBLJAN - Bežigrajska galerija, 10. Letnica Društva likovnih samorastnikov
1980 Krajevna skupnost Stadion, 10. Letnica Društva likovnih samorastnikov
1980 RIBNICA - Doom JLA, Slikarska kolonija Janko Trošt
1980 NOVO MESTO - Tovarna zdravil Krka, III. Svobodna slikarska akademija
1980 BARCELONA - Parc de Monjuic, Joan Miro Drawing, Competition Prize
1981 LJUBLJANA - Galerija Kemijskega inštituta Boris Kidrič, III.svobodna slikarska akademija
1981 NOVO MESTO - Labod, III. Mednarodni Ex- tempore Labod 81
1981 NOVO MESTO - Tovarna zdravil Krka, IV. Svobodna slikarska akademija
1981 METLIKA - Galerija na gradu, Kolonija Bela Krajina
1982 METLIKA - Tovarna Beti, Kolonija Bela Krajina
1982 LJUBLJANA - Klub poslancev DLS
1982 LJUBLJANA - Kino Šiška, Kolonija Titovi kraji - naši kraji
1982 METLIKA - Ganglovo razstavišče
1982 STOPIČE - Osnovna šola
1982 IDRIJA - Labod
1982 NOVO MESTO - Labod, IV. Ex - tempore
1983 VELIKE LAŠČE - Levstikov dom
1983 LJUTOMER - Labod
1984 LJUBLJANA - Labod, TIP-TOP
1984 NOVO MESTO - Labod , VI Ex-tempore
1984 NOVO MESTO - Muzej NOB 5 let ex- tempora (nagrajena dela)
1984 VELIKE LAŠČE - Levstikov dom
1985 LJUBLJANA - Labod, TIP-TOP
1985 IDRIJA - Labod
1985 VELIKE LAŠČE - Levstikov dom
1985 NOVO MESTO - Labod Ex- tempore
1985 DOBRNA - Zdravilišče
1985 PTUJ - Paviljon Dušana Kvedra
1986 VELIKE LAŠČE - Levstikov dom
1986 NOVO MESTO - Labod VIII. Ex -tempore
1986 LJUBLJANA - Razstavišče R. Jakopič ZDSLU
1986 CELOVEC - Modestov dom
1986 LJUBLJANA, DSLU, Medicinska fakulteta
1987 RAŠICA - Trubarjev dom
1987 CELOVEC - Modestov dom
1987 BITOLA - 6. trienale na jugoslovenska savremena grafika
1988 ŠMARTNO V GORIŠKIH BRDIH - ex- tempore
1988 BEOGRAD, Likovni umjetnici Šibenika
1989 SLOVENJ GRADECEMBER, Galerija Kolar
1989 KRAPANJ, Slikarski susret, Galerija Roko
1990 SNEŽNIK, Grad Snežnik, Razstava Ex-tempora
1991 NOVO MESTO, Dolenjska galerija, Dolenjski likovni umetniki ob 245 letnici Gimazije
1991 ŠIBENIK, Galerija Sv.Kerševana
1992 ŠIBENIK, Foaje Kazališta, Izložba slovenskih slikara djeci Šibenika
1992 RIJEKA, Galerija San Modesto, Izložba slovenskih slikara djeci Šibenika
1992 ŠIBENIK, Galerija muzeja grada
1993 LJUBLJANA, DSLU Galerija Kompas
1993 NOVO MESTO, Galerija Krka, 14. Krkino srečanje slikarjev
1995 LIPICA, Galerija K4, Slikarska kolonija Kras
1996 NOVO MESTO, Dolenjska galerija, Dolenjski likovni umetniki ob 250 letnici Gimazije
1996 VELIKA NEDELJA, Kogl Art
1996 STRUNJAN, Primorka
1997 ŠIBENIK, Galerija Sv.Kerševana, Šibenska kolonija

- 1998 LJUBLJANA, Cankarjev dom, Znanstvena fundacija
- 1998 NOVO MESTO, Galerija Kralj, Novomeška likovna srečanja
- 2003 LJUBLJANA, Jakopičeva galerija ZDLSU
- 2008 MURSKA SOBOTA, Galerija, ZDLSU
- 2009 LJUBLJANA Galerija Kemijskega instituta
- 2010 LJUBLJANA Galerija Instituta Jožef Stefan, DLUL
- 2011 TRBOVLJE, Delavski dom ZDSLJU

SLIKARSKE KOLONIJE in Ex-tempori

- 1969 BANJA LUKA - Simpozij mladih
- 1975 NOVO MESTO - Dolenjska kolonija V.
- 1976 NOVO MESTO - Dolenjska kolonija VI.
- 1977 KOSOVSKA MITROVICA - Sabor kulturnog stvaralaštva radnika Jugoslavije
- 1977 KAMNIK - Ex-tempore
- 1978 BISTRICA OB SOTLI - I. slikarska kolonija Titovi kraji - naši kraji
- 1978 BISTRICA OB SOTLI - II. slikarska kolonija Titovi kraji - naši kraji
- 1980 RIBNICA - II. slikarska kolonija Janko Trošt
- 1980 NOVO MESTO - III. svobodna slikarska akademija Krka
- 1980 METLIKA - I. slikarska kolonija Bela Krajina
- 1981 NOVO MESTO - Mednarodni ex-tempore LABOD
- 1981 NOVO MESTO - IV. svobodna slikarska akademija KRKA
- 1982 METLIKA - II. slikarska kolonija Bela Krajina
- 1985 PTUJ - XV. slikarska kolonija Petovio - Ptuj
- 1985 DOBRNA, Ex tempore
- 1986 CELOVEC - I. srečanje slikarjev
- 1987 CELOVEC - II. srečanje slikarjev
- 1993 NOVO MESTO, 14. Krkino srečanje slikarjev
- 1995 LIPICA, Galerija K4, Slikarska kolonija Kras
- 1996 KOGL Art. Razstava likovne kolonije
- 1997 ŠIBENIK, Šibenska kolonija
- 1998 MIRNA PEČ, Novomeška likovna srečanja

XI. Seznam slikovnega gradiva

1.

XII. Literatura:

1. Smith, Stan: The Artist's Manual (Equipment, Materials, Techniques), Mayflower Books, New York
2. Hayes, Collin: (1980) The Complete Guide to Painting and Drawing Techniques and Materials, Smith Publishers Inc. New York
3. Katalogi z razstav

4. Naša skupnost , 22.maj.1975, (ni signirano)
5. Dolenjski list - skupinska razstava,14. avgust, 1975,
6. Dolenjski razgledi, 18. december 1975,
7. Delo 5. Slikarska kolonija Novo mesto, 5. avg. 1975,
8. Dolenjski list - samostojna razstava Marin Berovič, 10. April 1975,
9. Dolenjski list- 5. Dolenjska slikarska kolonija, 7. avgust 1975,
10. Delo, Likovna razstava samorastnikov, 27. avgust 1975,
11. Dolenjski list , 12. avgust 1976,
12. Dolenjski list - razstava v Dolenjski Galeriji - likovni amaterji, 17. Junij 1976,
13. Delo - 6. Dolenjska slikarska kolonija , 2. december 1976,
14. Delo - Razstava amaterskih slikarjev, 3. avg. 1976,
15. Kolonijaska razstava v Dolenjskem muzeju, 9. december 1976,
16. Večer - razstava v Avli, 9. sept. 1976,
17. Večernje novice Marin Berovič, 4.samostojna razstava pastelov v Beogradu, 23. Julij1977,
18. Jedinstvo - kolonija v Banski, 23. junij 1977,
19. Dnevnik - razstava v Gorenjske muzeju , 19. julij 1977,
20. Dnevnik likovni samorastniki, 5. april, 1977,
21. Dolenjski list - Marin Berovič razstavlja v Beogradu, 24. julij1977,
22. Dnevnik, Marin Berovič v Prešernovi hiši, Ni sign., 5.avgust 1977,
23. 7 D – Razstava osmih v Paviljonu Dušana Kvedra
24. Dolenjski list , 8. junij1978,
25. Delo - Skupinska razstava, 14. april 1978,
26. Dolenjski list, slikarska kolonija Bistrica ob Sotli , 17. avgust 1978,
27. Delo Skupinska Razstava v Dolenski Galeriji , 1. julij1978,
28. Večer - razstava v Rotovžu , 26. jan. 1978,
29. Krka – glasilo, III. Svobodna slikarska akademija, 4. sept. 1980,
30. Rešeto, December 1980
31. Delo- slikarska akademija v Krki , 16. oktober 1980,
32. Krka – glasilo, Svobodna slikarska akademija 22. oktober1980,
33. Dolenjski list Svob. Slika. Akademija – akvareli, 15. oktober 1981,
34. Delo, Marin Berovič - razstava v KRKI , 21.november1981
35. Dolenjski list razstava v Metliki , 26.november1981,
36. Krka – glasilo - 4. Slikarska akademija, 12. oktober 1981,
37. Dolenjski list 3. Nagrada na Labodovem ektemporu za "Izgubljena luč", 8. oktober 1981,
38. Dolenjski list - razstava v Dol. Galeriji, 18. julij1982,
39. Dolenjski list Labodov Ex-Tempore, 23. oktober1986,
40. Delo , 6. oktober1986,
41. Labod - 1. Nagrada Zati labod, 14.oktober 1986
42. Družina - 9 slikarjev v Modestovem domu Celovec , 1986
43. Dolenjski list, 16. april 1987
44. Slobodna Dalmacija, razstava v Šibeniku (Slana in Berovič) , 20. Kolovoz 1988
45. Slobodna Dalmacija - objava razstave Slana, Berovič, 29. Srpanj 1988